

ISSN 2524-0986

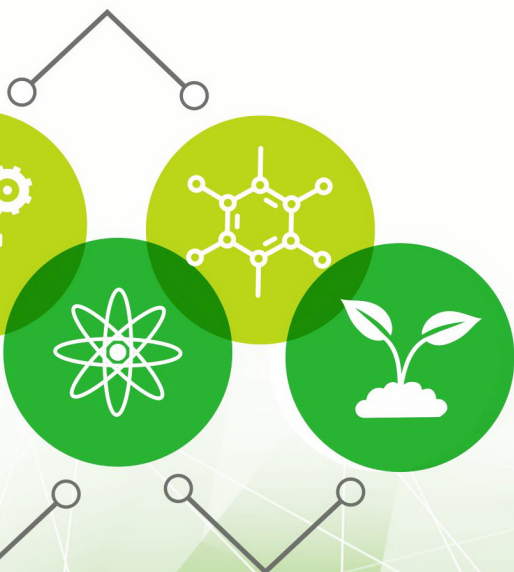
 iScience[®]

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ЖУРНАЛ

Выпуск 5(61)
Часть 8

Переяслав
2020

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ВЫПУСК 5(61)

Часть 8

Май 2020 г.

ЖУРНАЛ

**Выходит – 12 раз в год (ежемесячно)
Издается с июня 2015 года**

Включен в наукометрические базы:

РИНЦ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=58411

Google Scholar

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=JP57y1kAAAAJ&hl=uk>

Бібліометрика української науки

http://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=journals

Index Copernicus

<http://journals.indexcopernicus.com/++++,p24785301,3.html>

Переяслав

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

Главный редактор:

Коцур В.П., доктор исторических наук, профессор, академик Национальной академии педагогических наук Украины

Редколлегия:

Базалук О.А.	д-р филос. наук, профессор (Украина)
Доброскок И.И.	д-р пед. наук, профессор (Украина)
Кабакбаев С.Ж.	д-р физ.-мат. наук, профессор (Казахстан)
Мусабекова Г.Т.	д-р пед. наук, профессор (Казахстан)
Смырнов И.Г.	д-р геогр. наук, профессор (Украина)
Исак О.В.	д-р социол. наук (Молдова)
Лю Бинцянь	д-р искусствоведения (КНР)
Тамулет В.Н.	д-р ист. наук (Молдова)
Брынза С.М.	д-р юрид. наук, профессор (Молдова)
Мартынюк Т.В.	д-р искусствоведения (Украина)
Тихон А.С.	д-р мед. наук, доцент (Молдова)
Горашенко А.Ю.	д-р пед. наук, доцент (Молдова)
Алиева-Кенгерли Г.Т.	д-р филол. наук, профессор (Азербайджан)
Айдосов А.А.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Лозова Т.М.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Сидоренко О.В.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Егизарян А.К.	д-р пед. наук, профессор (Армения)
Алиев З.Г.	д-р аграрных наук, профессор, академик (Азербайджан)
Партоев К.	д-р с.-х. наук, профессор (Таджикистан)
Цибулько Л.Г.	д-р пед. наук, доцент, профессор (Украина)
Баймухамедов М.Ф.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Мусабаева М.Н.	д-р геогр. наук, профессор (Казахстан)
Хеладзе Н.Д.	канд. хим. наук (Грузия)
Таласпаева Ж.С.	канд. филол. наук, профессор (Казахстан)
Чернов Б.О.	канд. пед. наук, профессор (Украина)
Мартынюк А.К.	канд. искусствоведения (Украина)
Воловык Л.М.	канд. геогр. наук (Украина)
Ковальська К.В.	канд. ист. наук (Украина)
Амрахов В.Т.	канд. экон. наук, доцент (Азербайджан)
Мкртчян К.Г.	канд. техн. наук, доцент (Армения)
Стати В.А.	канд. юрид. наук, доцент (Молдова)
Бугаевский К.А.	канд. мед. наук, доцент (Украина)
Цибулько Г.Я.	канд. пед. наук, доцент (Украина)

Актуальные научные исследования в современном мире // Журнал - Переяслав, 2020. - Вып. 5(61), ч. 8 – 278 с.

Языки издания: українська, русский, english, polski, беларуская, казакша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, ჯჷქრტუ

Сборник предназначен для научных работников и преподавателей высших учебных заведений. Может использоваться в учебном процессе, в том числе в процессе обучения аспирантов, подготовки магистров и бакалавров в целях углубленного рассмотрения соответствующих проблем. Все статьи сборника прошли рецензирование, сохраняют авторскую редакцию, всю ответственность за содержание несут авторы.

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ: ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Alimzhanova Baldyrgan Esentaevna, Rustemova Saule Kukenovna, Baigoshkarova Magrishat Imangaliyeva (Nur-Sultan, Kazakhstan)	
TEACHING ENGLISH THROUGH LISTENING TECHNIQUES	8
Bozorboyeva Iroda Rustambekovna, Kurbanova Lobar Zaripboyeva (Khorezm, Uzbekistan)	
IMPORTANCE OF STORIES AND STORYTELLING IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING TO YOUNG LEARNERS	10
Khodjiev Oktamboi (Termez, Uzbekistan)	
TAJIK LANGUAGE ISLAND IN SURKHANDARYA PROVINCE, UZBEKISTAN	15
Klunnaya Valeriya Olegovna, Bekmuhambetova Kamila Ermekovna (Karaganda, Kazakhstan)	
ANALYSIS OF MODERN ENGLISH-AMERICAN PAREMIAS OF THE VERBALIZED "REVENGE" CONCEPT	20
Kucherenko Olena, Ushakova Svitlana (Kharkiv, Ukraine)	
INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN TRAINING OF FOREIGN LANGUAGES IN TECHNICAL INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION	23
Laguta Tatiana Nikolaevna, Martynova Ivetta Jevgenjevna, Verzhanskaya Olga Nikolaevna (Kharkov, Ukraine)	
USE OF SPEECH TECHNIQUES IN PEDAGOGICAL PRACTICE ...	28
Sagatova Bayan Akanovna (Nur-Sultan, Kazakhstan)	
EFFECTIVE METHODS OF TEACHING GRAMMAR	35
Sagatova Bayan Akanovna (Nur-Sultan, Kazakhstan)	
COMPARTIVE METHOD IN TEACHING ENGLISH	39
Sagatova Bayan Akanovna (Nur-Sultan, Kazakhstan)	
BILIGUALISM AND DIFFICULTIES IN TEACHING ENGLISH PREPOSITIONS	42
Tyazhina Elena Baltabekovna, Mazhit Zura (Nur-Sultan, Kazakhstan)	
THE SPECIFICS OF THE TRANSLATION FROM THE SHEET AS A COMPONENT OF THE CONTENT OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES	47
Zayats Tatyana, Astafyeva Yuliya (Kokshetau, Kazakhstan)	
INSTAGRAM AS A TEACHING TOOL IN THE EFL CLASSROOM ...	51
Агульник Екатерина Сергеевна, Мельникова Екатерина Игоревна (Калининград, Россия)	
ЛИНГВОДИДАКТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ АВАНГАРДНОГО ТЕКСТА РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В КОНТЕКСТЕ ФОРМИРОВАНИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ-МЕДИКОВ (НА ПРИМЕРЕ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ТЕКСТОВ Д. ХАРМСА	55

Айтбаева Айман Ералиевна (Кызылорда, Казахстан), Жумагелдин Жанайдар Шаймерденович (Караганда, Казахстан)	
ПОЭТИЧЕСКИЙ СТИЛЬ АБАЯ.....	67
Алдибекова Мая Смағұлқызы, Шаукенова Келбет Сабырханқызы, Мұрат Айдана (Қарағанды, Қазақстан)	
АБАЙ МҰРАСЫНЫҢ БҮГІНГІ КӨРІНІСІ	71
Алиева Нурай Ядигаровна (Нахчыван, Азербайджан)	
ЛЕКСИКА В НАХЧЫВАНСКИХ ДИАЛЕКТАХ И ГОВОРАХ	74
Аяпова Гульзира Борамбаевна, Атаханова Нураисла Амангелдиевна (Атырау, Казахстан)	
Қ. ҚАЙСЕНОВТИҢ ЖАУЫНГЕРЛІК ПРОЗАСЫНДАҒЫ «ЖАС ПАРТИЗАНДАР» БЕЙНЕСІН БЕРУДЕГІ КӨРКЕМДІК ІЗДЕНІСТЕР	78
Бажикеев Курмет Канатулы, Акатаева Шұға Бериковна (Қарағанды, Қазақстан)	
ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІНДЕГІ ӘЛИХАНТАНУ НЕГІЗДЕРІ.....	83
Барбосынова Карлыгаш Туркестановна, Кайырбаева Жазира Куатбековна (Усть-Каменогорск, Казахстан)	
ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫҢ ӘДЕБИЕТТЕГІ КӨРІНІСІ	88
Бозорова Нигора Хакимовна, Уракова Лола (Бухара, Узбекистан)	
ЖАРГОНИЗМЫ В РЕЧИ МОЛОДЕЖИ	93
Боргуль Наталья Михайловна, Усманова Зарина Фиратовна, Моисеева Елена Валерьевна (Кокшетау, Казахстан)	
УЧЕТ ПРАГМАТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ В УСТНОМ И ПИСЬМЕННОМ ПЕРЕВОДЕ	97
Горелик Маргарита Алексеевна (Хабаровск, Россия)	
ГРАФИЧЕСКИЕ ВЫРАЗИТЕЛЬНЫЕ СРЕДСТВА В РОМАНЕ ГЮГО ОРИО « Я-ИМПЕРАТОР	102
Гусева Алла Ханафиевна (Москва, Россия)	
ИНСТРУМЕНТЫ ОБУЧЕНИЯ ПЕРЕВОДЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ: АНАЛИТИЧЕСКИЙ ОБЗОР КОММУНИКАЦИОННЫХ ПЛАТФОРМ	108
Дарбанов Буркутбай Ерматович, Сатыбалдиева Гульмира Абдуллаевна, Сулайманов Казыбек Абдикаримович, Эсенова Нуска Маматкуловна Маматкуловна (Джалал-Абад, Кыргызстан)	
О ТИПОЛОГИИ ПРОВЕРБИАЛЬНЫХ СРЕДСТВ ЯЗЫКА, ИСПОЛЬЗУЕМЫХ ПРИ ОПИСАНИИ ВНЕШНОСТИ ЧЕЛОВЕКА В РУССКОЙ И КИРГИЗСКОЙ ЛИНГВОКУЛЬТУРАХ	113
Дарбанов Буркутбай Ерматович, Сатыбалдиева Гульмира Абдуллаевна, Сулайманов Казыбек Абдикаримович, Эсенова Нуска Маматкуловна (Джалал-Абад, Кыргызстан)	
О НЕКОТОРЫХ ФРАГМЕНТАХ ПРЕЗЕНТАЦИИ ВНЕШНОСТИ ЧЕЛОВЕКА ПРОВЕРБИАЛЬНЫМИ СРЕДСТВАМИ ЯЗЫКА	119

Дарбанов Буркутбай Ерматович, Карымбаева Кыз-Жибек Ерматовна, Осмонова Кенжебу Ибрагимовна, Эсенова Нуска Маматкуловна (Джалал-Абад, Кыргызстан)	
ПАРЕМИЯ СО ЗНАЧЕНИЕМ ОПИСАНИЯ ВНЕШНОСТИ В ЯЗЫКЕ.....	124
Дарбанов Буркутбай Ерматович (Джалал-Абад, Кыргызстан)	
ПРОФЕССОР С. И. ИБРАГИМОВДУН КЫРГЫЗ ТИЛ, ТИЛ ИЛИМИНЕ КОШКОН САЛЫМЫ	129
Жарылгапов Жансая Жангазиевич, Сыздықова Биби Ергазыкызы (Караганда, Казахстан)	
ЛИТЕРАТУРНЫЕ СВЯЗИ В ФОРМИРОВАНИИ КАЗАХСКОЙ ПРОЗЫ.....	132
Жунусова Марина Кабдулкалымовна, Рахимбаева Багира Оспановна (Караганда, Казахстан)	
ТРУДНОСТИ, ВОЗНИКАЮЩИЕ ПРИ ПЕРЕВОДЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ	138
Жұман Алтынай Қанатқызы, Алиева Жансая Жангелдиевна, Бәкен Әлемгүл (Қарағанды, Қазақстан)	
АГАТА КРИСТИ РОМАНДАРЫНЫҢ КӨРКЕМДІК ЕРЕКШЕЛІГІ	143
Кайырбаева Жазира Куатбековна, Барбосынова Карлыгаш Туркестановна (Өскемен, Қазақстан)	
ҚАЗІРГІ ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕГІ ОЙ ЕКПІНІНІҢ ФОНЕТИКАЛЫҚ СИПАТЫ.....	147
Криськів Мирослава Йосипівна (Тернопіль, Україна)	
ОЧИСТИМО РІДНУ МОВУ	151
Кукенова Гульжихан Ануарбековна (Нур-Султан, Казахстан)	
ФОНЕТИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА И АЛГОРИТМ ЛИНЕЙНОЙ СОЧЕТАЕМОСТИ ЗВУКОВ В КАЗАХСКОМ ЯЗЫКЕ.....	157
Мажитаева Шара Мажитаевна, Сыздықова Биби Ергазыкызы (Караганда, Казахстан)	
ҒАЛАМНЫҢ ТІЛДІК БЕЙНЕСІНДЕГІ «БӘЙТЕРЕК» КОНЦЕПТІ	163
Маматқұлова Феруза Тоҳировна (Қўқон, Ўзбекистан)	
“ТОҲИР ВА ЗУҲРА” ДАСТОНИНИНГ ВОҲАГА ХОС ТАЛҚИНИ.....	168
Медведева Владлена Вадимовна, Ташимханова Дыбыс Сартаевна (Нур-Султан, Казахстан)	
ПУНКТУАЦИОННО-ГРАФИЧЕСКИЕ СРЕДСТВА ВЫРАЖЕНИЯ РЕЧЕВОЙ АГРЕССИИ	174
Мирошниченко Марія Іванівна (Одеса, Україна)	
ПЕРЕКЛАД ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ.....	178
Мукашева Меруерт Козыкановна (Усть-Каменогорск, Казахстан)	
НАПИСАНИЕ ТВОРЧЕСКОГО ДИКТАНТА ПО РОМАНУ-ЭПОПЕЕ М. АУЭЗОВА «ПУТЬ АБАЯ»	183
Мусієнка Васіль Анатольевіч (Мінск, Беларусь)	
ДРУГАСНЫЯ ЛЮМІНАЛЬНЫЯ НАМІНАЦЫІ (НА МАТЭРЫЯЛЕ АД'ЕКТЫВАЎ БЕЛАРУСКАЙ І АНГЛІЙСКАЙ МОЎ).....	188

Мухаммадиев Отабек Бозорович (Самарканд, Узбекистан) О КНИГЕ “БАЗЛ АН-НАЗАР ФИ УСУЛ АЛЬ-ФИКХ” – “ГЛУБОКИЙ ВЗГЛЯД НА МЕТОДЫ ФИКХА” АЛАУДДИНА АЛЬ-УСМАНДИ АС-САМАРКАНДИ.....	195
Мухаммадиев Отабек Бозорович (Самарканд, Узбекистан) О КНИГЕ «ТАРИКАТ АЛЬ-ХИЛАФ ФИ АЛЬ-ФИКХ БАЙН АЛЬ- АИММАТ АЛЬ-АСЛАФ» – «ПУТИ РАЗНОГЛАСИЯ УЧЕНЫХ В ФИКХЕ» АЛАУДДИНА АЛЬ-УСМАНДИ АС-САМАРКАНДИ.....	201
Некрасова Александра Игоревна (Хабаровск, Россия) НЕКОТОРЫЕ ТРУДНОСТИ ПРИ ПЕРЕВОДЕ ВИДЕОИГР.....	207
Нурбек Лаура Султанкызы (Нур-Султан, Казахстан) МЕДИАТЕКСТ КАК СФЕРА ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ТРАНСФОРМИРОВАННЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ.....	211
Оралбекова Қ. О. (Нур-Султан, Казахстан) ИЗУЧЕНИЯ ЯЗЫКОВОЙ ЛИЧНОСТИ В ЯЗЫКОЗНАНИИ.....	215
Привалова Світлана Павлівна, Бояринова Катерина Анатоліївна (Глухів, Україна) ОБРАЗНА СИСТЕМА РОМАНУ «СТОЛІТТЯ ЯКОВА» В.ЛИСА.....	224
Сарсенбаева Айгерим Жумабайкызы (Караганда, Казахстан) ПРАГМАТИКА В ПОЛИТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ.....	229
Сейдаханов Санатбек Азатбекович, Досанова Альбина Маратхановна (Алматы, Казахстан) ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ КОПИРАЙТИНГА И РЕРАЙТИНГА КАК ЧАСТИ МАРКЕТИНГОВОГО ДИСКУРСА В СОВРЕМЕННОМ ИНТЕРНЕТ-ПРОСТРАНСТВЕ	232
Сулейменова Ажар Махаммадқызы (Алматы, Казахстан) АББРЕВИАЦИЯ В СОВРЕМЕННОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ.....	241
Турдиева Дильхумар Абасовна, Бесирова Нургул Сайлаухановна (Алматы, Казахстан) ОСОБЕННОСТИ ГЕНДЕРНОЙ ФРАЗЕОЛОГИИ В ИЗУЧЕНИИ ЛИНГВОСТРАНОВЕДЧЕСКОГО АСПЕКТА НЕРОДСТВЕННЫХ ЯЗЫКОВ	246
Урозов Абдивохид Нурилаевич (Самарканд, Узбекистан) ХАРАКТЕРИСТИКИ И ДОСТОИНСТВА В КНИГЕ "СУНАНИ ТИРМИЗИ	253
Шигуров Виктор Васильевич, Шигурова Татьяна Алексеевна (Саранск, Россия) СЛОВОФОРМА «ВЕРОЯТНО» В ЗОНЕ ПЕРИФЕРИИ КРАТКИХ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ: ИНДЕКСИРОВАНИЕ ПЕРВОГО ЭТАПА МОДАЛЯЦИИ.....	259
Чеботарева Виктория Романовна (Ростов-на-Дону, Россия) ПЕРЕВОДЧЕСКИЙ АСПЕКТ ИНТЕРПРЕТАЦИИ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТЕКСТА: ГРАММАТИЧЕСКИЕ ТРАНСФОРМАЦИИ (НА МАТЕРИАЛЕ «THE MASTER AND MARGARITA» BY M.BULGAKOV).....	267

Черногорская Наталья Георгиевна (Харьков, Украина)

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЯЗЫКА КАК СРЕДСТВА ПОЗНАНИЯ

НАЦИОНАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫХ

СТУДЕНТОВ НЕРОДНОМУ ЯЗЫКУ 274

ИНФОРМАЦИЯ О СЛЕДУЮЩЕЙ КОНФЕРЕНЦИИ 277

УДК 811.161.2

Мирошниченко Марія Іванівна
Одеський державний екологічний університет
(Одеса, Україна)

ПЕРЕКЛАД ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ

Анотація. У статті розглянуто проблеми правильного використання у мовленні й адекватного або ж еквівалентного перекладу фразеологізмів, що є найбільш часто вживаними кальками з російської мови, а також зроблено спробу простеження світоглядних відмінностей українського та російського народів на прикладі даного виду лексики.

Ключові слова: мова, мовлення, переклад, фразеологізми, мовна компетенція.

Myroshnychenko Mariia Ivanivna
Odessa State Environmental University
(Odessa, Ukraine)

TRANSLATION OF PHRASEOLOGY AS A MEAN OF STUDENTS' LANGUAGE COMPETENCE IMPROVEMENT

Abstract. The article deals with the problems of the correct use in speech and the adequate or equivalent translation of idioms, which are the most commonly used loan translations from Russian language, as well as an attempt was made to trace the worldview differences of the Ukrainian and Russian people using this type of vocabulary as an example

Keywords: language, speech, translation, phraseology, language competence.

Мирошниченко Мария Ивановна
Одесский государственный экологический университет
(Одесса, Украина)

ПЕРЕВОД ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ ЯК СРЕДСТВО УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЯЗЫКОВОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ

Аннотация. В статье рассмотрены проблемы правильного использования в речи и адекватного или эквивалентного перевода фразеологизмов, являющихся наиболее часто применяемыми кальками с русского языка, а также сделана попытка проследить мировоззренческие различия украинского и российского народов на примере данного вида лексики.

Ключевые слова: язык, речь, перевод, фразеологизмы, языковая компетенция.

Найголовнішим завданням освіти сьогодні є реалізація компетентнісного підходу в навчанні, який передбачає спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток ключових компетентностей особистості, зокрема, мовної компетентності.

На думку В. Андрієвської, мовна компетентність – це засвоєння й усвідомлення мовних норм, що історично склалися у фонетиці, лексиці, граматиці, орфоепії, семантиці, стилістиці та адекватне їх застосування у процесі використання певної мови. Це інтегративне явище, що охоплює цілу низку спеціальних здібностей, знань, умінь, навичок, стратегій і тактик мовної поведінки, установок щодо успішного здійснення мовленнєвої діяльності в конкретних умовах спілкування [1]. Інакше кажучи, мовна компетенція – це теоретичне знання в галузі мови, яке передбачає засвоєння студентом основ науки про мову, знання її системи, володіння способами й навичками якісної діяльності з вивченим мовним матеріалом.

Важливим засобом інтенсивного оволодіння українською лексикою й усвідомлення особливостей української ментальності може бути вивчення фразеологізмів, тобто сталих виразів, які вносяться до мови в готовому вигляді і не можуть вживатися в самостійному значенні.

Як відомо, фразеологічна одиниця – це стійке поєднання слів, яке характеризується постійним лексичним складом, граматичною будовою та відомим носіям даної мови значенням. Фразеологічний склад мови вивчається спеціальним розділом мовознавства, який має назву «фразеологія». Фразеологія виокремилась як лінгвістична дисципліна на початку ХХ ст. У книзі відомого швейцарського вченого Шарля Баллі «Французька стилістика» (1909) вперше представлено спробу обґрунтувати фразеологію як самостійну лінгвістичну дисципліну, здійснити класифікацію фразеологізмів і розробити методику ідентифікації фразеологізмів з їхніми аналогами – вільними синтаксичними словосполученнями. У вітчизняній мовознавчій науці фразеологічна проблематика почала розроблятися такими вченими, як О. Потебня, О. Шахматов, Л. Булаховський та інші. Багато питань у галузі фразеології залишаються дискусійними і сьогодні.

Значний внесок у вирішення проблеми адекватного перекладу фразеологізмів був зроблений В. Н. Комісаровим, предметом вивчення якого був переклад з англійської мови на російську. А от проблема еквівалентного відтворення фразеологізму у споріднених мовах знайшла своє відображення у працях О. Курпіль. В. Хлівний досліджував національно-етнічний компонент фразеологічної одиниці з точки зору взаємозв'язку мови і культури.

Стійкі сполучення слів іноді перекладаються дослівно, незалежно від того, чи існує повний або ж частковий еквівалент чи ні. Цей спосіб перекладу називається калькуванням. Без калькування не можна обійтись, коли образ фразеологізму надзвичайно важливий для правильного розуміння тексту і, в той самий час, прозорий, а заміна його іншим образом не дає достатнього ефекту.

Таким чином, вибір того чи іншого виду перекладу залежить від особливостей фразеологічних одиниць, які студент під час перекладу повинен розпізнати й зуміти передати їх значення, яскравість і виразність. Оскільки фразеологічні одиниці широко використовуються в літературі всіх стилів, грамотний перекладач не повинен припускатися неточностей у перекладі того чи іншого фразеологізму. Без знання фразеології неможливо оцінити яскравість і виразність мови, зрозуміти жарт, гру слів, а іноді й сенс усього висловлювання.

Окрім проблеми розрізнення фразеологізмів, студент у процесі перекладу зустрічається з національно-культурними відмінностями між подібними за змістом фразеологічними одиницями у двох різних мовах. Будучи

тотожними у смисловому відношенні, фразеологічні одиниці можуть мати різне стилістичне забарвлення, різну образну основу, різну емотивну функцію. В деяких випадках використання фразеологізму у вихідному тексті будується на використанні можливостей національно-культурного колориту.

Маючи справу з фразеологічними одиницями, під час перекладу студент повинен не тільки знати обидві мови, але й уміти аналізувати стилістичні та культурно-історичні аспекти вихідного тексту відповідно до можливостей мови, яка перекладається.

Отже, існують такі способи перекладу фразеологічних одиниць – переклад фразеологічним еквівалентом, фразеологічним аналогом, описовим перекладом, контекстуальними замінами та калькуванням, але найкращим способом перекладу образної фразеології, без сумніву, є використання відповідного фразеологізму в рідній мові. Застосування цього способу перекладу забезпечує не тільки передавання змісту, але й відтворення образності та експресивності іншомовного виразу.

Для адекватного перекладу фразеологічної одиниці студенту необхідно врахувати й за можливості повністю передати всі її компоненти, а саме: образний, наочний, емоційний, стилістичний і національно-етнічний.

Найбільшу складність для перекладу являють іншомовні фразеологічні одиниці, що не мають еквівалентів у рідній мові. Для їх передавання використовуються прийоми лексичного, дослівного й описового перекладу. При цьому перекладач повинен намагатися зберегти образний характер вихідної одиниці.

Фразеологія кожного народу фіксує його ментальність, або мовну картину світу. Наприклад, українською кажуть «на всі заставки», а російською — «во всю ивановскую». Або українською «наздогад буряків, щоб дали капусти» — російською «тонкий намек на толстые обстоятельства». Українською — «на Миколи та й ніколи», російською — «после дождика в четверг».

Те, що однією мовою можна сказати одним словом, іншою постає у вигляді сполучення слів. Наприклад, українською «біжучи», а російською «на бегу». Українською «тікати», російською «спасаться бегством». Українське «овва!» перекладається як «эка важность!». І навпаки, «хмелем в'ється» — російською «увивается», «химерні вигадки» — «причуды», «як з клочья батіг» — російською «никудашный».

Нерідко у вигляді фразеологізмів виступають відмінкові за походженням форми, що також різняться від мови до мови. Як-от: українське «жартома» і російське «в шутку». Є ще застигли дієслівні форми, співвідносні з вигуками: українською «дзусь!» — російською «шалишь!», «пошел прочь!»; українською «зась!» — російською «не сметь!».

Але є сталі вирази, які у споріднених мовах звучать майже однаково. Наприклад, «добре зятимити» — «хорошо запомнить». Чи «плепати думку» — «лелеять мысль».

Для розвитку мови не лише бажані, а й дуже потрібні запозичення з різних мов, адже вони збагачують світогляд нашого народу. Чим більш віддалені мови, тим більше підстав для калькування. Усім відомі: *летючий голландець* (з німецької), *нота бене* (з латини), *з пташиного польоту* (з французької), *гордіїв вузол* (з грецької).

Проте використовуючи слова рідної мови для словотворення за законами чужої мови, можна створити багато неоковирних, іноді смішних висловлювань, які засмічують мову. Часто ми, щоб не завдавати собі зайвого клопоту, вдаємося до першого-ліпшого звороту, який спаде на думку, забуваючи, що ми маємо свої оригінальні сталі вислови, передані з діда-прадіда.

Часто виникають питання типу: як перекласти відомі російські фразеологізми, наприклад: «Дела — как сажа бела». Зрозуміло, що всі складові цього виразу наявні в українській мові, але дослівний переклад цього вислову є калькою з російської мови. Далеко не всі «власне народні» фразеологізми можна перекласти дослівно іншою мовою. Вихід із ситуації – пошук відповідників за змістом.

І таких відповідників удосталь: «Живемо, як горох при дорозі: хто йде, той кубне», «Життя, як собаці на перелазі», «Добре, як голому в кропиві». І навіть «Родичів багато, та ніде пообідати». Як бачимо, в українських відповідниках акцент перенесено на сферу відчуттів людини, якій погано живеться, в той час як російський фразеологізм є більше іронічним, ніж чуттєвим.

Подібне відбувається і з іншим фразеологізмом: «Косая сажень в плечах». Незважаючи на те, що слово «сажень» наявне в українській мові (хоча і в чоловічому роді) варіант перекладу «косий сажень у плечах» є неприйнятним – краще використовувати прикметники «широкоплечий», «кремезний».

Якщо ж недосвідчений перекладач вирішує йти шляхом найменшого спротиву, калькуючи фразеологічні одиниці, до складу яких увійшли слова, спільні для всіх слов'янських мов, зокрема, для російської й української, на світ з'являються мовні покручі, що засмічують мову, призводять до засилля суржику.

Розглянемо деякі приклади подібної поведінки студентів під час перекладу, узявши за основу створені ними кальки.

1. *Зривати злість* – неоковирний переклад, правильно – *зганяти злість*.

Злість не можна зривати, зібрати, її потрібно зігнати з себе або ж зігнати на когось.

2) Неправильно: *на всякого мудреця досить простоти* – правильно: *кожний мудрий свого дурня знайде*.

3) Неправильно: *довести до білого каління* – правильно: *допекти до живого*.

4) Неправильно: *збити з толку* – правильно: *забити баки*.

Етимологічно затемнене слово *баки* означає *очі*, на думку дослідника української фразеології Мокієнка В.М. [2]

5) Неправильно: *забруднити ім'я* – правильно: *заплямувати ім'я*.

6) Неправильно: *бреше, як по писаному* – правильно: *бреше, як шовком шиє*.

7) Неправильно: *на смак і колір товаришів немає* – правильно: *на любов і смак товариш не всяк*.

8) Неправильно: *з'їденого яйця не вартий* – правильно: *дірки з бублика не вартий*, або ще варіанти: *це й шага не варте; це й шеляга не варте; це не варте доброго слова*.

Тут в обох мовах простежується значення відсутності цінності чогось.

9) Неправильно: *хвались не званням, а знанням* – правильно: *хвалися не родичами-орлами, а своїми ділами*.

На нашу думку, у даному фразеологізмі підкреслюється родина як цінність у житті українця й наголошується на тому, що кожен має стати особистістю, досягнувши чогось власними добрими справами, аби не осоромити родини, у якій усі родичі – орли.

Натомість у російському варіанті значення фразеологізму пояснюється в межах однієї особистості з акцентом на тому, що звання нічого не варте без знання.

10) Фразеологізм *друзи познаются в биді* більш правильно перекласти так: *у луху годину пізнаєш вірну людину*.

Таким чином, український варіант фразеологізму допомагає зрозуміти, що в українській національній ментальності у скрутні часи можна було очікувати допомоги навіть від незнайомої людини, тоді як у російському варіанті сталого виразу йдеться лише про дружбу.

Отже, під час роботи з мовними одиницями, зокрема, з такою цікавою частиною лексики, як фразеологізми, слід навчати студентів їх правильного перекладу, уникаючи калькованих фразеологізмів, допомагати віднайти найбільш яскраві відповідники для перекладу стійких словосполучень українською мовою.

Готові мовні формули у часто повторюваних побутових ситуаціях — звичайна річ для кожної мови. Їх використання полегшує спілкування, особливо коли йдеться про спонтанне мовлення. Мовні формули, фразеологізми супроводжують наш побут упродовж життя. Тому, коли вони барвисті, влучні, дотепні, стають окрасою мовлення кожної людини, роблячи спілкування жвавим. Такі формули є не тільки своєрідним тренінгом для пам'яті, але й засобом удосконалення та розвитку інтелекту.

Фразеологізми, їх приклади – це багатющий матеріал, який надає нашому мовленню образності, колоритності, розмаїття, дозволяє вдосконалювати своє знання мови, тобто мовну (а саме фразеологічну) компетенцію. Адже без знання фразеологізмів, які є основою розмовної мови, неможливе досконале знання рідної мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Андрієвська В. В. Мова й мовлення в структурі професійної компетентності психолога / В. В. Андрієвська / Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України / за ред. акад. С. Д. Максименка. – Ніка-Центр, 2010. – Вип. 38. – С. 46–64.
2. Мокієнко В. М. Історико-етимологічний аналіз фразеології та етимологія лексики// Мовознавство. – 1990. - №5. – С.3-11.
3. Вирган І. О., Пилинська М. М. Російсько-український словник сталих виразів. – Х.: Прапор, 2000. – 864 с.
4. Російсько-український і українсько-російський словник: відмінна лексика: [Навч.видання] / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, С. В. Шевчук. – К.: Вища шк.. 1993. – 255 с.

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

Май 2020 г.

ВЫПУСК 5(61)

Часть 8

Ответственность за новизну и достоверность результатов научного исследования несут авторы

Ответственный за выпуск: Водяной О.
Дизайн и верстка: Вовкодав А.

Учредитель: ОО "Институт социальной трансформации"
свидетельство о государственной регистрации №1453789 от 17.02.2016 г.

Подписано к печати 04.06.2020.
Формат 60x84 1/16.
Тираж 300 шт. Заказ №042
Изготовитель: ФЛП "Кравченко Я.О."
свидетельство о государственной регистрации В01 №560015
Адрес: 03039, Украина, Киев, просп. В. Лобановского, 119
тел. +38 (044) 561-95-31

Адрес ред. коллегии:
08400, Украина, Киевская обл., г. Переяслав,
ул. Богдана Хмельницкого, 18
тел.: +38 (063) 5881858
сайт: <http://iscience.in.ua>
e-mail: iscience.in.ua@gmail.com

